

СЕКЦІЯ 3

АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

УДК 657:006.32

Шандор Балог
Науковий керівник:
Макарович В.К., к.е.н., доцент
Ужгородський національний університет

МЕТОДИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Для підприємств будь-яких організаційно-правових форм властиве прагнення працювати з максимально економічною віддачею, що змушує впроваджувати найбільш ефективні методи управління бізнесом. Управління передбачає аналіз фінансово-господарської діяльності, яке відображає фінансовий стан підприємства. Фінансовий стан характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування, доцільністю їх розміщення і ефективним використанням, фінансовими взаємовідносинами з іншими юридичними та фізичними особами, фінансовою стійкістю тощо.

Функціонуючи в ринковій економіці як суб'єкт підприємницької діяльності, кожне підприємство має забезпечувати такий стан своїх фінансових ресурсів, за якого воно стабільно зберігало б здатність безперебійно виконувати свої фінансові зобов'язання перед своїми діловими партнерами, державою, власниками, найманими працівниками. Набуваючи в ринкових умовах не уявної, а справжньої фінансової незалежності, несучи реальну економічну відповідальність за ефективність господарювання і за своєчасне виконання фінансових зобов'язань, підприємства здатні досягти стабільності своїх фінансів лише при суворому додержанні принципів комерційного розрахунку, головним серед яких є зіставлення витрат і результатів, одержання максимального прибутку за мінімальних витрат та найбільшій ефективності використання всіх своїх ресурсів. Саме ця умова є визначальною для формування фінансового стану суб'єкта господарювання в умовах ринкової економіки.

Проблемам аналізу та поліпшення фінансового стану присвячено ряд наукових праць вітчизняних та зарубіжних вчених, серед яких варто виділити авторів Ф.Ф. Битинця, І. В. Шварца, А.А. Михалківа, І.Б. Садовської, К.Є. Нагірської, В.Ф. Максимової, Т.В. Момота, О.Ю. Амосова, І.В. Демченко, І.В. Сіменко, Т.Д. Косової, Г. В. Савицької та інші.

Однак, питання покращення фінансового стану підприємства завжди залишається актуальним та потребує поглибленого дослідження.

В даний час в Україні проблема оцінки фінансового стану підприємства є вкрай актуальною, причому як для зовнішніх користувачів, так і для

менеджменту самого підприємства. Українські підприємства змушені працювати в умовах підвищених ризиків. Вони частіше, ніж їх закордонні колеги, опиняються у кризових ситуаціях. Причому більшість таких випадків, на думку багатьох економістів, пов'язане з неадекватною оцінкою суб'єктами господарювання власного фінансового стану [2, с. 277]. Для виявлення глибинних причин зміни фінансового стану необхідно вивчати численні показники, що характеризують всі сторони діяльності підприємства. Застосування багатобічного комплексного аналізу фінансового стану підприємства створює реальні передумови для управління окремими показниками.

Для аналітичної роботи особливе значення має вибір системи показників, оскільки вони є основою для оцінки діяльності підприємства зовнішніми і внутрішніми користувачами звітності. На жаль, в сучасній науці спостерігається наступна тенденція: один і той же показник може мати більше десятка різних назв, тлумачень, а також методів розрахунку. Багато авторів пропонують цілий ряд нормативних значень для показників, причому вони однакові для всіх галузей, хоча, по суті, у кожній галузі повинні бути свої межі допустимих значень показників ліквідності, рентабельності, оборотності.

Однак слід зазначити, що спроби систематизувати підходи до фінансового аналізу існують.

Західними спеціалістами виділяється п'ять відносно самостійних підходів у становленні і розвитку систематизованого аналізу фінансової звітності [1, с.63]. Такий поділ є досить умовним – в тій чи іншій мірі ці підходи перетинаються і взаємодоповнюють один одного.

Розглянемо кілька основних прийомів і методів аналізу, що застосовуються в США та представлених на рис. 1.

Рис. 1. Основні методи аналізу фінансового стану [1, с. 64]

Метод читання зовнішньої звітності полягає у вивченні абсолютних значень показників, представлених у зовнішній звітності з метою визначення

основних джерел коштів компанії і напрямків їх використання за попередній період, а також джерел прибутку і дивідендної політики.

Метод галузевого порівняльного аналізу. Аналізуючи показники звітності, можна кваліфікувати позиції компанії як стійкі, без будь-яких фінансових труднощів. Однак при порівнянні з середньогалузевими даними картина може змінитися. Перевагою галузевого порівняльного аналізу є те, що в результаті його проведення глибше розуміється зміст бізнесу фірми і є можливість оцінити стійкість фінансових позицій, платоспроможність і кредитоспроможність.

Метод порівняльного аналізу облікових та звітних даних фірми за кілька тимчасових періодів полягає, перш за все, у вивченні аналітичних відхилень (за сумою і в процентах) по вибраним показникам, а також процентних співвідношень між проміжними і підсумковими показниками звітності.

Метод порівняльного аналізу фактичних і планових показників. Більшість американських компаній планують свою господарську діяльність і її фінансові результати. При порівнянні аналізі фактичних і планових показників необхідно визначити, чи є планові кошториси реальними для виконання, чи були фактичні дані за поточний період змінені з метою досягнення запланованих.

Метод коефіцієнтного аналізу. Коефіцієнти засновані на визначених залежностях між окремими показниками звітності. Аналіз фінансових коефіцієнтів включає в себе порівняння двох типів. Перш за все, зіставляють показники однієї і тієї ж компанії в цьому і минулому періодах, а також роблять їх прогностичні оцінки.

Таким чином, для аналізу фінансового стану підприємства в зарубіжній практиці використовується велика кількість методів, процедур і схем. Вибір методики аналізу залежить від цілей і конкретних завдань, поставлених аналітиком. Поєднання вітчизняного та зарубіжного досвіду в формуванні методик проведення фінансового аналізу може дати, на нашу думку, позитивні результати для оцінки фінансового стану підприємства, виявлення його економічного і фінансового потенціалу.

Список використаних джерел:

1. Истомина Л.А Зарубежный опыт анализа финансового состояния предприятий / Л.А. Истомина // [Вестник ижевской государственной сельскохозяйственной академии](#). – 2007. – 1 (11). – с. 62-65
2. Тюнина Е.А Проблемы анализа финансового состояния предприятия/ Е.А. Тюнина // [Актуальные вопросы современной науки](#). – 2008. - 1. – с. 277-284.